

Sådan Synger børn I Danmark

Af Erik Lyhne og Michael Madsen

Jeg har et historieøre og et sangøre
Sange får en skal på, når de bliver gamle
Og så kommer de ind i mit øre gennem hullet.
Jeg har nemlig et lille hul i øret, fordi jeg har en prinsesseørering
Der flyder sangene rundt i deres skaller
Der roder lidt
Jeg kan mærke, når skallerne går i stykker,
Og så bliver de gamle sange til nye sange.
Mit øre synger dem for mig
- Og så kan jeg selv synge dem

Carla 4 år

ET BARN HAR HUNDREDE SPROG

***Et barn har hundrede sprog
Men berøves de nioghalvfems
Skolen og kulturen
skiller hovedet fra kroppen.
De tvinger en til at tænke uden krop
og handle uden hoved.
Legen og fantasien,
videnskaben og fantasteriet,
det indre og det ydre
gøres til hinandens modsætninger.***

Loris Malaguzzi

Sådan synger børn i Danmark

Så enkelt kan det siges og synges, og det er Carla på 4 år med prinsesseøringen, der indvier sin far i hemmeligheden bag kunsten at lave sange.

Når man har et repertoire af "gamle sange med *skal* på" så har man samtidig en rigdom og et forråd af ord og toner. Bryder man nu skallerne, så kan man selv lave nye sange af indholdet.

Det er lige til at forstå, og det gør Carlas far utvivlsomt også, for han har lyttet og optaget hendes nye sangdigt.

Han er heldigvis ikke alene. Efterhånden er der mange voksne, der er åbne og lydhøre over for børnenes egne sange, og mange forstår den værdi de har som formidlere af børns følelser og tanker.

"Sådan synger børn i Danmark" er titlen på to nye bøger, to cd'er og en video, der på mange måder indeholder ny viden om børns musikalitet og børns måde at lære på.

Projektet tager pulsen på børns egne sange i Danmark i perioden omkring årtusindskiftet. Det er en dokumentation på at musikken er en del af børns sprog- og kommunikationsform lige fra fødslen.

Det er en sprogform, som kan vare ved, hvis den trives i et miljø, hvor voksne lægger mærke til den, leger med og udvikler den, men også i miljøer hvor voksne giver børnene plads til at have deres musik uden indblanding.

Efter at have arbejdet med børn og musik i mange år, specielt med børns musikalske udvikling, fik vi lyst til at indsamle børns egne sange for at vise, at der eksisterer en stærk kultur, hvor børn selv kan. En kultur hvor der heldigvis er mange voksne: forældre, dagplejere, pædagoger, lærere, musikskolelærere med flere, der giver børnene plads og bakker dem op i at arbejde med, fastholde og udvikle deres musiske evner. Vi har altid vidst at børnekulturen er stærk i sit udtryk, men disse nye udgivelser viser for første gang i Danmark, hvor stærk og nuanceret børns musiske udtryk er og på hvilket højt plan børn udfolder sig.

Vi opfordrede derfor børn og voksne i hele Danmark til at sende os sange børn selv har lavet samt lydseksempler på små børns musikalske udfoldelser.

Vi havde været glade for 50 henvendelser. Men! virkeligheden oversteg vores største forhåbninger, idet vi har fået tilsendt over 600 eksempler på sange fra hele Danmark! Af alle disse sange har vi valgt 54 ud, som præsenteres på forskellig måde i 2 bøger, 2 cd'er og på 1 video.

Det vidner om stor musisk aktivitet, kreativitet og stor lydhørhed blandt de voksne, som børnene er sammen med. Det er et levende og håndfast bevis på den rigdom af muligheder og potentialer der er i børns musiske kultur.

Hvordan synger børn

Børn synger lige fra fødslen. De synger før de kan tale, og en vigtig del af børns måde at lære sproget på er via et sangligt, musisk og kropsligt ind- og udtryk. Kan man kalde det, som et barn på 3 måneder laver, for en sang? Det vil vi ikke tage stilling til, men det er i hvert fald et udtryk for leg med lydelementer, når det lille barn udforsker tonerne. Det kan være med sig selv, hvor det afprøver grænserne for stemmehøjde og stemmedybde og når det leger med glidetoner for at forme og danne sproglige lyde. Det kan være en smagen på den fysiske fornemmelse selve lydfrembringelsen giver. At mærke lyden, at mærke ændringer i lydens fysiske fornemmelse ved toneskift og at mærke svingningspunktet kropsligt ændres ved høje og dybe toners resonans.

Det kan også være, når den voksne og barnet leger med lyden i fællesskab. I vekselsangen eller veksellegen med lyd skabes fundamentet for, at barnet netop lærer og tilegner sig den sprogton, sprogmelodi eller dialekt, som forældrene har. I denne veksellege formidles og videregives de musikalske traditioner man har. Oplever det lille barn at være omgivet af musik og en leg med toner, er det noget der forankrer sig i barnet og bliver fastholdt som et udtryk, der udvikles i barndommen. Møder barnet aldrig et musisk svar på den musik det udtrykker, så visner denne del af barnets udtryk lige så stille.

Ex. 1 Barn 3. mdr. tonedialog med moder *

I dette eksempel kommunikerer en mor sammen med sit 3 måneder gamle barn. Dette er en daglig foreteelse for alle forældre, men når det skives ned på noder, kan man analysere tonerne i kommunikationen. Efter moderens første "svar", som ender omkring tonen a - via tonen d til a igen, høres det tydeligt at barnet og moderens toner krydser hinanden og barnet imiterer ret nøjagtigt den voksnes toner. En kommunikation, som vi ikke ser som en tilfældighed, men som en inspiration og efterligning både fra den voksne og barnets side. Denne form for vekselleg med lyd og vekselsang er efter vores mening en meget vigtig leg for at fastholde og udvikle barnets musikalitet. Det er i denne leg vigtigt, at den voksne ikke altid er styrende og synger de faste sange, men at man også leger med barnets udtryk og har en gensidig inspiration i lydlegen.

Ex. 2 Barn 10 mdr. *

I det andet eksempel leger en dreng på 10 mdr. med glidetoner i nedgående retning.

En slags afslappende messesang inden barnet falder i søvn. Der er tale om decideret melodi, hvor hvert lille forløb har tilnærmelsesvis den samme sluttone. Man kan måske tale om at drengen øver sig i at ramme/fastholde den samme sluttone – en form for leg med gehør. Her er vores erfaring med små børn at en sådan leg med gehør har sin rod i både den kropslige opfattelse af svingninger og tonehøjde og den auditive opfattelse af lyd.

Vejrtrækningen danner en naturlig afslutning for det periodiske toneforløb, hvor den dybeste tone er sluttone for hvert afsnit. Den danner sammen med vejrtrækningen baggrund for den næste frase.

Ex. 3 Barn 2 ½ år *

N ja aps ka ba ja la sa ma la ka sa ma ka sa ma
 ma le - ge sa la ka sa la ka sa ma ka ma sa la
 ka ma sa lå og ma je ka ja ma ja ka ge suk sa ma ja
 ka ge suk ja ba ja. Da en lil le gyn ge stol gyng gyng
 gang gung gyng gang ging gung ga ja ma gyng gang gyng gang gyng
 gang gyng gang gyng gang gul ske gu ga ang gø gang gø da a ja
 sa me je me je la ku ja a ja ma ke ja sa ma ka ma
 ja la sa le je ka ma sa va ma ja kas ma ja ja
 la ka sa ma ka mu se ka ma sam - men er ka ma sa
 ka me sa å ma ja ma sja ma sa hed - der den - ne lil - le kat

En 2 1/2 årig pige synger i sangen "Gyngestol" en spontansang på over 9 minutter. Fabulerende spontansang, som er et af eksemplerne på at børn også laver meget lange sammenhængende sangforløb.

I sangen der varer over 9 minutter (heraf er der kun notenedskrift af den første del) leges der med mange forskellige vokal- og konsonantsammensætninger.

Der synges på mange forskellige melodi fraser med "Se den lille katekilling" som det gennemgående tema, der vender tilbage mange gange og i utallige variationer.

Legen med de sproglige lyde styrer til tider melodiforløbet og til tider er det omvendt. Åndedrættet tilpasses også mange steder til melodien struktur.

Barnet synger dels udfra et indre univers, hvor det tekstlige dannes udfra erfaringsbilleder, begreber og venner og dels udfra et eksternt univers, hvor det der sker omkring hende kommer til at indgå i sangen. Eksempelvis kommer moderen forbi og pigen synger straks om hende.

Der er flere forskellige faste platforme, der bruges gennem sangen: Dels kredser hun i starten omkring forskellige melodistrukturer, som indsnævres omkring ”Se den lille kattekilling”, og som hun bliver endelig bevidst om, da hun nævner ordet kat og dels legen med mange lydord med vokalen a som gennemgående lyd – f.eks. rap, gang, hua og moar.

Man ser ofte, at børn synger, når de sidder og beskæftiger sig med andre ting. Det kan være, når de tegner, kigger i bøger, sidder på potte eller når de sidder i indkøbsvognen i butikken og synger om de ting, de ser omkring sig.

Børn synger om ting, der optager dem. Det er her og nu sange, som ikke kan gensynges. Hvis man beder barnet om at gentage sangen er det ikke sikkert at barnet overhovedet vil og kan synge den igen, fordi fokus har ændret sig. Det er faktisk slet ikke sikkert at barnet har været bevidst om at det sang og hvis det prøver igen, er det ofte en ny sang med et nyt indhold, hvor elementer fra forrige sang kan dukke op.

Børns spontansange høres over alt i verden. Nogen gange er det i få sekunder, andre gange varer de som i ”Gyngestol” meget længe.

Ex. 4 Barn 3½ år *

Flot-te blom-ster i-gen. Flot-te blom-ster i-gen. Flot-te blom-ster i-gen. Flot-te
blom-ster i-gen. Flot-te blom-ster i-gen. Flot-te blom-ster i-gen. Så! Flot-te
blom-ster i-gen. Alt-så flot. Alt-så flot-te blomst. Alt-så flot-te
blomst. Alt-så flot-te blomst. Alt-så flot-te blom-ster. Alt-så, alt-så,
alt-så flot-te flot-te flo... Flot-te, flot-te, flot-te, flot-te. Flot-te,
flot-te blom-ster. Flot-te blom-ster. Flot-te
blom-ster i-gen. Å-å-åh, jeg glæ-der mig. Åh, hvor vi glæ-der os. Åh, hvor jeg
glæ-der mig. Flot-te blom-ster. Ja, ved nu hva'. Ved jeg hva'. Ved vi
hva'? Nu ved jeg hva', Nu ved vi hvaah, nu ved vi hvaah nu ved vi
hvaah, nu ved vi hvaah, nu ved vi hvaah. Nu

ved vi hva'. Nu ved vi hva'. Nu ved vi hva'. Nu ved vi hva'.
 Nu ved vi hva'. Nu ved vi hva'. Flot-te blom-ster i -
 gen. Flot-te blom - ster i - gen. Flot-te blom - ster i - gen,
 Hve - r dag. Flot - te blom - ster hv... Flot - te blom - ster. Flot - te
 blom - ster i - gen. Flot - te blom - ster i - gen. Flot - te blom - ster i - gen. Flot - te
 blom - ster. Flot - te blom - ster. Flot - te blom - ster. Flot - te blom - ster.

I sangen "Flotte blomster" synger en pige på 3 1/2 år en fabulerende spontansang, hvor hun sidder og tager sit tøj på. Hun synger om de flotte blomster på blusen.

Hun synger en fast form med "flotte blomster igen". Man kan høre, at hun ind imellem taber koncentrationen, når hun skal foretage sig noget svært med tøjet. Sangen afbrydes helt, da hun får hovedet forkeret ind i trøjen.

Temaet i sangen er den fastholdte leg med lydsammensætningerne omkring fl = flotte og bl = blomster. Hun synger også om at hun glæder sig til at komme i børnehaven.

Hun leger med flere forskellige former for stemmeklang og intensitet, ligesom frasering og betoning er en stor bestanddel af måden hun gentager de enkelte tone- og sprogtemaer på.

I en analyse af noderne ses også rytmeværdierne fordobles: I de første fire nodelinier synges der med 1/8 dele som basisrytme, dette går over i 1/4 for så at ende i 1/2 noder. Altså en form for augmentation. Barnet bruger denne teknik og bygger op til en form for klimaks på det tidspunkt, hvor hun skal tage sin trøje på.

Man hører også tydeligt til sidst i forløbet, hvordan sangen bliver meget mere fri, ubesværet og udadvendt når hun har fået det sidste tøj på. (oplevelsen af sangen forstærkes når man ser den på video). Sangen spænder over næsten 1 1/2 oktav

De tanker vi gør os i den forbindelse er, hvordan en sådan intuitiv beherskelse af tonesproget udvikles – altså legen med augmentation – og hvordan koblingen er til kompositions lære som fag på højere læreanstalter?

Måske er der over mange hundrede år udviklet en teori om komposition på baggrund af de iboende udtryk, som selv små børn benytter sig af?

Det er det samme man ser, når man analyserer rytmerne i børnenes hop: Haltehop, slæbegalop, galophop, halve gadedrengehopp og gadedrengehopp. Rytmerne i gadedrengehoppet er en swingrytme, som høres i jazzmusikken. Gadedrengehoppet har været hoppet altid og hoppes af børn over alt på kloden. Man kan i den forbindelse spørge sig selv, hvad der kom først? Barnet eller jazzmusikken?

Vi tror på, at der er en forbindelse mellem den musikkultur og musiktradition, vi har i vores samfund og den musikalitet som børn udfolder spontant. Vi har med "Sådan synger børn i Danmark" taget hul på en række temaer, som vi kun kan opfordre til, at der bliver arbejdet videre med både på det praktiske og det forskningsmæssige plan.

Mange af de sange vi har fået tilsendt er sunget af to eller flere børn. I disse sange kan man tydeligt høre, at de har øvet sig. Ikke én, men mange gange. Deres fælles fornemmelse for rytme og melodi kører ofte helt synkront. De øver sig på sangene og bliver gode til at lytte til hinanden, får det til at svinge og kan synge sangene unisont eller flerstemmigt sammen – og de synger med stor overbevisning selvom sangene er fyldt med svære synkoper. Børnene ved ikke det er svært – de gør det bare.

Andre sange kommer fra institutioner og skoler, hvor det tydeligt fremgår, at musikken har høj prioritet. Her har man givet plads til børnenes musikalske skabende evner, og mange steder benytter lærerne sig af den musiske formidlingsform som et led i undervisningen.

Fra eksperimenter til musik

Hvad er svært for børn og skal man synge i et højt eller lavt toneleje med dem?

Børns evne til at synge synkoper har ofte været debatteret. Nogle mener ikke at børn kan synge synkoper, før de når skolealderen. Vi mener, at en af de vigtigste forudsætninger for at børn synger synkoper er, at de hører og stifter bekendtskab med dem. Vokser børn op med og hører synkoper, bliver det også en del af deres udtryksmuligheder. Vi har således eksempler på video og bånd med helt små børn, der leger med og benytter sig af synkoper og andre avancerede rytmeformer. Mange voksne er tilbøjelige til at undervurdere børns evner. Er de voksnes opfattelse af hvad børn kan meget snæver og arbejder man ud fra mottoet: "Det kan de ikke", så lever børn som regel op til det. Arbejder man derimod ud fra at alt kan lade sig gøre, til det modsatte er bevist, så fylder børnene i højere grad de brede rammer ud. Børn ved ikke det er svært, de gør det bare!

Det bliver ofte diskuteret i hvilket stemmeleje det er bedst at synge med børn. Kigger man på tonehøjden i børnenes spontansange, så ligger de meget forskelligt. Nogle ligger meget mørkt og dybt og andre ligger højt og lyst. De helt små børn går ofte meget højere op end ældre børn. En ting er dog fælles: børn eksperimenter både med de dybe og de høje toner og de leger med at udforske og udvide de stemmemæssige muligheder.

Hvordan fastholder man børnenes muligheder for eksperimenter?

Enhver form for eksperiment kræver muligheder og børn kan eksperimentere indenfor de stofområder, de kender eller får kendskab til. Det vil sige jo større spekter af indfaldsvinkler børn har og får, des flere handle- og udtryksmuligheder vil de komme i besiddelse af.

Møder man gennem barndommen oftest situationer, hvor indtryk sjældent afføder eget udtryk, men hvor reproduktion og mekanisk korrekt gengivelse har prioritet, vil den medfødte skabende evne stækkes.

Selv den dygtigste musiker kan kun improvisere og skabe nyt ud fra kendte elementer, men elementerne til inspiration kan komme fra uforudsigelig side: tågehornet på havnen i Singapore, lyden af tallerknen som konen smadrede i forgårs, vinduesviskerens konstante rytme i bilen på en regnvejrsdag, skridt i nedfaldent løv, ørneskrig i bjerge – alt kan inspirere.

Sted, tid, lys, temperatur, følelse, sammenhæng – alle elementer får indflydelse og alle elementer influerer på hinanden og på de muligheder for (musikalske) udtryk det vil kunne få, men forudsætningen er at tænke i muligheden for udtryk.

Ethvert udtryk er unikt og skal ikke sammenlignes med andet end sig selv og ingen har til dato fået patent på det rigtige.

"Man skal have gået i en anden mands mokkasiner mindst fem mil for at kunne tale med om hans vej," – siger et gammelt indiansk ordsprog og det er måske lige netop denne respekt for den enkelte, der er grundlaget for reel forståelse for at evnen til at give hinanden mulighed for at kunne og turde udnytte sine medfødte skabende evner.

Læreren, inspiratoren, beskueren må stille sig i skaberens sted og bedømme ud fra dette ståsted. Skaberens på den anden side fjernes fra piedestalen som "kunstner" (dvs. at vi har gjort det ophøjet at skabe) og se sit værk i lyset af beskueren, lytteren. De gensidige forudsætninger er grundlaget for de bedømmelser, som vi jo i vores del af verden lægger så meget vægt på i forbindelse med musisk skaben.

"Sig eller skriv hvad du mener!" kunne ændres til : "syng, spil, dans, mal, mim eller trom hvad du mener!"

Den levende lærer, pædagog eller foredragsholder inddrager altid flere elementer end ordet.

Her kunne man gribe fat i hele indlæringsdebatten – altså hvordan lærer børn og hvor tidligt skal man begynde en egentlig indlæring. Vi vil holde os til at sige at man både som lærer og pædagog kan gøre brug af de muligheder, der ligger i også at give børnene plads til at bruge musikken som formidlingsform. I forhold til skolen kan dette være indenfor alle fagområder. Vi håber med dette projekt at kunne vise at børn helt naturligt lærer lige fra fødslen og at den læring der sker i høj grad er forbundet med de mennesker, der omgiver barnet.

Ligesom de små børns sproglige udvikling er sammenhængende med det musiske udtryk, kan indlæring af faglige emner også stimuleres og udvikles ved at inddrage musiske udtryksformer. Vores erfaringer indenfor dette arbejde er, at hvis man vil have alle børn med er det vigtigt at arbejde med så mange udtryksformer som muligt.

At øve sig i at udtrykke sig med mange sprogformer er også samtidig den bedste inspirationskilde for vores børn. – Børn gør ikke det du siger, men det du gør!

Hvordan får man skabt et miljø, hvor børn laver sange selv?

Forudsætningen for at børn går i gang med en hvilken som helst form for skabende aktivitet er, at miljøet giver mulighed for aktiviteten. Det være sig i form af de nødvendige materialer og i form af den nødvendige opbakning og interesse fra de voksnes side.

Nyhedens interesse er ofte nok i starten, men hvis omgivelserne ikke værdsætter aktiviteten ved for eksempel aldrig at nævne den eller selv gå i gang med den, medfører det som regel at aktiviteten ophører. Der er ingen samvær omkring den, fordi omgivelserne ikke tillægger den pågældende aktivitet nogen reel værdi.

Har børnene fået et af Lego's produkter med en forudbestemt form – eksempelvis en rumstation, hvor hver enkelt klods er tænkt sin bestemte plads og omgivelserne lægger op til at det kun er sådan produktet kan bruges, dør den kreative proces og går over i ren og skær reproduktion.

På samme måde med sange : hvis vi kun sætter værdi i "rigtige" sange og ikke opfordrer til og viser, at vi godt selv kan, vil denne evne aldrig udvikles ud over rime- og remse stadiet og tekstskrivning i lejlighedssange.

På samme måde, som man med største naturlighed beder børn om at tegne en oplevelse, kan man også opfordre dem til at lave en sang. Jo klarere vi udtrykker, hvad vi gerne vil have frem, des lettere er det for børnene at se, hvilke udtryksmuligheder de har.

Er man fra lille oplært til, at det at lave sange selv er lige så naturligt som at tegne, danse, bage eller noget helt andet, vil også denne udtryksform kunne fastholdes og udvikles.

Alle børn udvikler de færdigheder, som deres miljø sætter som værdier, og hører de sang og musik i hjemmet, institutionen eller skolen vil deres lydhørhed og reproduktive evne skærpes.

Hvis børnene på samme måde er i et miljø, hvor man som det naturligste af alt selv digter sange og spiller dem for hinanden som en samværsform og hvor alle bud på en ny sang bliver prioriteret, vil børnene også udvikle denne evne og selv videreudvikle og sætte større og større krav til egne sange - alene af den grund, at de efterhånden i processen erfarer nye indfaldsvinkler, nye virkemidler og ny teknik alt efter alder og parathed.

Billeder består af streger, buer og prikker tilsat farver og med uendelige kombinationsmuligheder. På samme måde består sang af et begrænset antal toner, som kan farves i stemninger, styrke, hastighed og intensitet og som også kan sættes sammen i et uendeligt antal muligheder. Det er gennem selvafrøvning at disse muligheder får interesse og udvikles, men forudsætningen er at omgivelserne viser lydhørhed og giver rum og mulighed for det og selv viser lyst til at eksperimentere.

I bund og grund handler det i al sin enkelthed om bare at gå i gang. Mange vil sikkert sige at det er lettere sagt end gjort, – men det er faktisk så nemt. Man kan helt enkelt opfordre børnene til at lave en sang og eventuelt give dem forslag til, hvad den skal handle om og hvis stemningen er der, vil de gøre det.

I en institution var man i gang med at lave en musikalsk forestilling og ville gerne

have børnene til selv at lave sange til den. Det voldte store kvaler for de voksne, som ikke vidste, hvordan de skulle gribe det an, da ingen af dem havde prøvet at lave sange før. De anede ikke deres levende råd.

Vi talte med de voksne inde på personalestuen. Imens vi sad og fandt løsningsmuligheder, kom to piger ind for at spørge om noget helt andet. Vi spurgte dem, om ikke de kunne lave en sang. Pigerne ville vide, hvad den skulle handle om og vi foreslog, at den skulle handle om prinsesser.

Ti minutter senere kom de to piger tilbage med en færdig sang på tre vers med egen melodi og egen tekst. Medarbejderne var målløse, men det viste sig at de i skyndingen ikke havde inddraget børnene i processen.

Hvis vi klart får sagt, hvad det er for udtryksformer vi ønsker, får børnene en chance for at få prøvet dem af og få udviklet dem.

Børn bruger de udtryksformer miljøet byder på.

Sådan synger børn i Danmark – syng videre!

"Jeg tror mange stadigvæk har det ligesom den mor, jeg mødte en dag i en bus. Hun havde en ca. 3 år gammel dreng med og han sad ved vinduet. Han var meget optaget af farverne på de biler, vi kom forbi, og sad lige så stille og sang om dem. Melodien var selvlavet og teksten var, "og nu kommer der en rød bil", og "så kommer der en sort bil" o.s.v.

Da moderen havde hørt på det på det et stykke tid, puffede hun til ham og sagde: "Ti stille.... syng en rigtig sang". Og så holdt den musik op."

Dette skriver Jytte Rahbek Schmidt i sit forord til bogen **Sådan synger børn i Danmark**.

Jytte Rahbek Schmidt har arbejdet aktivt med børn og musik og deres musikalske udvikling siden 1940'erne. Hun har bl.a. været med til at starte Århus Friskole i begyndelsen af 1950'erne.

Der er således flere formål med projektet, **sådan synger børn i Danmark**

- vigtigheden i at **synliggøre og fokusere** på børns egen skabende kultur. Dette kan ske ved at dokumentere at denne kultur eksisterer, og vise eksempler på hvad børn kan.
Ofte oplever vi at børn synger og fabulerer lige for øjnene og ørerne af voksne, som ikke ænser det – eller måske ikke betragter det som en musikalsk udfoldelse. I Reggio Emilia regionen sagde en af de ledende pædagoger og ideologer Malaguzzi, at børn har 100 sprog – men vi berøver dem de 99. Carl Nielsen siger noget tilsvarende i "Min fynske barndom". Et af vores formål er at styrke børns egen kultur og give eksempler på, hvorledes man i et arbejde med børn kan styrke og fastholde denne kultur.
- vigtigheden af at **give eksempler** på børns egen kulturproduktion, og vise hvordan man kan bruge denne produktion i arbejdet med børn på daginstitutioner, i dagplejen, på musikskoler, i skoler - alle steder hvor man er sammen med børn. Vi kan vise, hvordan en enkelt sang eller et enkelt udråb, kan være udgangspunktet for at man laver en fælles musikalsk aktivitet med børn i alle aldre.
- vigtigheden af at **vise vejen** fra børns eget udtryk til eksempler på en musisk lærerproces. Vi har en intention om at give eksempler på vejen fra barnets eget udtryk til en læreproces i børnehøjde.

Vi mener, at man både kan give børnene en mulighed for at lære, hvad der kræves i et moderne samfund og samtidig give plads til at udvikle de børnekulturelle kvaliteter, der præger deres liv i den tidlige barndom. Det er ikke modsætninger men en mere helhedsorienteret tilgang til læreprocesser med børn.

Vi håber i denne forbindelse også på at projektet "Sådan synger børn i Danmark" kan være med til at skærpe interessen, således at der prioriteres forskningsmæssige ressourcer til at arbejde videre med dette område. Vi har i Danmark en historisk og kulturel baggrund der gør, at vi i mange år har været et foregangsland for et sådant arbejde. Denne status skal efter vores mening fastholdes og udbygges.

Kort om de forskellige bøger, video og cd'er:

Sådan synger børn i Danmark indeholder 54 sange lavet af børn i alderen 3 måneder til 13 år. De er sat op med noder, tekster og kommentarer til hver sang. 120 sider rigt illustreret, indbundet, inkl. CD med 54 sange over 70 min. **kr. 275,-**

Sådan synger børn i Danmark 13 sange på video der giver et visuelt indtryk af børnenes egen måde at lave sange på. VHS. **kr. 175,-**

Sådan synger børn i Danmark – 18 sange i arrangement viser eksempler på veje fra det børnene selv digter og synger og til at arrangere de små strofer eller små melodier til en færdig sang, som kan bruges i fællesskab af børn og voksne. 48 sider rigt illustreret i farve, indbundet, **kr. 130,-**

Sådan synger børn i Danmark – 18 sange i arrangement på CD. 40 minutters swingede børnemusik **kr. 130,-**

Erik Lyhne er musiker, seminarielærer på Århus Dag- og Aftenseminarium. Medlem af Kulturens Børn (Kulturministeriet 1995 – 2000). Kursusgiver og foredragsholder i mange sammenhænge.

Michael Madsen musiker, underviser, komponist, arrangør m.v. Foredragsholder, kursusgiver og underviser i musik, dramatik og bevægelse.

Kontakt: Forlaget Lyren 86 15 80 30/www.lyren.dk

Erik Lyhne og Michael Madsen har udgivet:

Børnesangbogen. Modtryk 1983.

Den Rytmske Børnesangbog. Lyren 1987.

Spil Op - om børn musik og bevægelse. Lyren 1990,

Den Glade Børnesangbog. Lyren 1992.

En helt almindelig fredag i Hobbitten. Video om børn og musik i 0-6 års institution. 1993

* Hør musikeksemplerne på www.lyren.dk ► artikler ► sådan synger børn i danmark